

ZPRAVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

1/2005

Žitomírští Češi nezahálejí

Letos jsem vyrazil za českými Volyňáky, žijícími v ukrajinském Žitomíru a nejbližším okolí, již v září, a věřím, že kdyby to bylo některý z dalších měsíců, opět je naleznou v plné přípravě na některou ze společenských akcí. A tak kromě výuky češtiny, nových písniček, pomoci při vyplňování nejrůznějších tiskopisů pro naše velvyslanectví, pátrání po českých osudech a vyprávění, co se za rok od poslední návštěvy doma v Čechách změnilo, jsem byl plně využit v přípravě hned dvou velkých akcí.

Den Žitomíru

Každoroční narozeniny města letos připadly na 12. září. Co vybrat, aby mohly vystoupit i děti, které se teprve před nedávnem vrátily z prázdnin? Nezbylo než oprášit loňský úspěšný program, s nímž jsme vystoupili na festivalu českých národností na Ukrajině v Kyjevě. Sergej Míkula vytvořil hudební doprovod, a protože část loňských dospělých sólistů nebyla k dispozici, ujal se i role zpěváka. Kroje potřebovaly tu a tam zásah šikovných rukou, ale nejdůležitější byly nadšení a chuť, se kterou se bez ohledu na čas a kilometry narychlo zkoušelo.

Počasi ovšem žitomírský svátek zcela ignorovalo, několik dní před nedělí vytrvale přišlo a teploměr se pohyboval mezi pěti a deseti stupni. Pořadatelé rozhodli přesunout vystoupení do sálu Filharmonie. Jenomže v den D se ukázalo sluníčko a Češi už byli v krojích, když přišel vzkaz: Opusťte Filharmonii, vystupuje se venku v přírodním amfiteátru „Rákuška“ (mající podobu mušle). A tak čtvrt hodiny před představením vyrážíme do ulic v krojích, ještě že to není daleko. Nejsme sami, kdo trochu bloudí a trochu nadává. Ale sluníčko záhy všechny krásy vymazalo.

Celé odpoledne patří národnostním menšinám žijícím na území Žitomíru. Na podium „Mušle“ nastupujeme společně s dětmi, kterým patří začátek. Zpíváme živě, s chutí, líbíme se a rozhodně se mezi ostatními, často profesionálními skupinami muzikantů, tanečníků či zpěváků, přivyklými na playback, neztrácíme. Ukrajinci, Poláci, Němci, Rusové, Židé, Romové a my. Počasí vydrželo a lidé nakonec zaplnili Rákušku víc jak z poloviny.

V kostele svatého Václava

Přibližilo se 28. září a s ním i pozvání na mši svatou do kostelíčka v někdejší Krošně České, do „cerkvi“, která se pod nadějnou pracovitou rukou polského duchovního Ludvíka Kamilevského pomalu vzpamatovávala z údělu přisouzeného jí sovětským režimem-městské udírnou.

„S čím tam vystoupíme?“ se stalo otázkou číslo jedna.

Naštěstí jsem přivezl povídání o svatém Václavu včetně modlitby, a tak šlo jen o to vybrat vhodnou píseň. „Čechy krásné, Čechy mé“ se zdála těžká, nakonec se všichni shodli na „Ach, synku, synku“. Jak však do písničky vložit něco náboženského? Pan Stanislav Sláma, harmonikář a zpěvák souboru, si jako

vždy věděl rady. Prostě při opakování poslední verše zaměníme „... nauč se synečku, hospodařit“ za „... nauč se synečku Boha slavit“. Mše se zúčastnila snad tisícovka Čechů, Poláků, Němců a ukrajinských katolíků, trvala hodinu a půl. Celebroval ji biskup, z Kyjeva přijel velvyslanec Velké Británie, zúčastnili se jí zastupci města. Nechyběly družičky, ministranti, prostě sláva. Využíváme chvíle, kdy se věřící vydali procesím kolem českého kostela, a přesuováme se, pochopitelně opět v českých krojích, až před hlavní oltář. Pan Sláma čte modlitbu k svatému Václavu, již nabitý kostel odpovídá závěrečným Kyrie eleison.

Slova se ujímá naše nejstarší Češka, paní Marie: „Dozněla modlitba věnovaná po staletí, v dobách dobrých i zlých, svatému Václavu, patronu české země, od jehož násilné smrti uplyne příští rok už 1070 let. A teď si poslechněte píseň, kterou miloval český prezident ...“ Zpíváme. Ach, synku, synku, doma-li jsi a celý kostel zkouší zpívat s námi.

U hrobu zakladatele Krošni České

V září jsme také s českou společností a redaktorkou české rozhlasové relace Lenkou Lagovskou vzpomněli na žitomírském Ruském hřbitově 170 let, která právě uplynula od narození zakladatele Krošni České, pana Václava Malého. Provázel nás jeho pravnuček Vladimír Malý (ten se nenarodil na statku prarodičů, ale coby syn deportovaných kulaků v sibiřském gulagu) a znalec českých osudů, kronik a archivů, po mamince Čech, Saša Jasiněckij.

A těch studentů češtiny, co přicházeli do klubovny českého spolku, vybudované v mansardě domku předsedkyně krajanů MUDr. Emy Snidevičové. Většinou večer po práci a o sobotách a nedělích. Už tradičně jsem byl přemluven k rozhovoru v rozhlasu, v programu Seknice česká. Ještě že se to odvysílalo až 11. října, po mém odjezdu. Taky návštěv u českých starousedlíků bylo nepočítaně. Všude „nakrytý“ stůl dobrotami všeho druhu, a co rodina, to příběh na román. A víte, že v Žitomíru mají profesionální smíšený pěvecký sbor OREA? Když jsem nahlédl do studovny, právě nacvičovali populární „Tancuj, tancuj“. Jejich vystoupením už tleskal téměř celý svět a se sborníkem se domluvíte česky. Jmenuje se Alexandr Vacek. Rovněž v prvním českém pivovaru na území města jsem byl a „Žitomírsko“ pil. Chutnalo.

Ivo Mička

(Převzato z časopisu České Listy)

Osudy volyňských Čechů ve východní části Volyně - Bazarský okres

(Pokračování z čísla 9 Zpravodaje)

Sepsala Marie Suchánková-Zálešáková

V revolučním roce 1917 bandité vnikli do lihovaru, strhli zámky a ze sklepů vynášeli vědry líh. Ukrajinci ze sousedních vesnic chtěli vědět jaké jsou zásoby lihu. Pouhá sirka způsobila výbuch, při kterém uhořelo 700 lidí. Ohořel jen těžko poznávali jejich příbuzní. Chod pivovaru a lihovaru už nebyl obnoven.

Později byla na tomto místě vybudována mlékárna, která zpracovávala mléko z celého Bazarského okresu. Bazarský okres byl zrušen a rozdělen zčásti do Malinského a zčásti do Nardičského okresu.

Výbuchem Černobylské jaderné elektrárny (26. dubna 1986), vzdálené 130 kilometrů od Kyjeva, velmi utrpěl bývalý Bazarský okres.

Další vesnice byla Mežiliska. V roce 1875 koupili čeští osadníci dvůr a pozemky od šlechtice Šklarevského. Jeho pozemky hraničily s pozemky šlechtice Kulčického. Vesnička Mežiliska byla vzdálená 5 kilometrů od Nového Kužela. Osadníci pocházeli z Moravy z Průšánků a moravské Nové Vsi. Hlavním zakladatelem české kolonie v Mežiliskách byl Martin Beneš. Koupil od šlechtice Šklarevského 300 desatin půdy, luk a lesů. Dalším osídlencem byli Michal a Martin Hromkovi, Izidor Kurkovy, Čmelík, Barcal, Vasický, Ježek, Teplík a Živnůstkovy. V Mežilisce byla postavena hospoda „U Ježků“, s pěkným, velkým tanečním sálem. Hrál zde česká hudba, pořádaly se plesy i divadelní představení. V hospodě se točilo české pivo (z pivovaru pana Šperlína). Starší občané se zde scházeli, vzpomínali na Čechy a Moravu, hrávali přitom taroky, jako jejich předkové doma.

V Mežilisce fungovala také malá mlékárna, kterou vedl pan Hronek. Od hospodářů se zde zpracovávalo mléko. Máslo se pak prodávalo Židům. Za Mežiliskou směrem k Bazaru byla další česká kolonie Karpilovka. Jejimi obyvateli byli Pulant, Živnůstka, Ježek Antonín, Ozomovi, Městecký, Polívka, Křivánek ze Zvolenic a Hrádku. Pan Křivánek pocházel od Telče z Koupic. Měl na Karpilovce 100 desatin polí a luk, bez lesa. Rozdělil tyto mezi syny a dcery, každému po 20 desatinách. Mežiliska byla velká ukrajinská vesnice, kde na přelomu století byl uprostřed návsi postaven pěkný pravoslavný chrám. Avšak roku 1909 chrám vyhořel po úderu blesku. Jiný už více postaven nebyl. České vesnice postihly i přírodní pohromy. Jedna taková se stala nad Karpilovkou.

Byl červenec roku 1908. Od západu se valila černá mračna s neobyčejnou vichřicí, blesky a krupobitím. V Karpilovce byla usmrcena žena Petra Ozoma, která pracovala na poli. Nešťěstí si vyžádalo další oběti - starého pana Kalinu a několik místních Ukrajinců. Domorodci, staršího věku, si takovouto průtrž mračen a vichřici, která vyvracela stromy a ničila chatrnější obydlí, snad ani nepamatovali. Krupy padaly ve velikosti slepičích vajec, a vymlátily skla z okenních rámu. Dobytek, který se pásal na pastvinách, uhybnul. Práce zemědělců byla zničena, pole zůstala holá, obilí pomláceno.

Asi 3 kilometry od Karpilovky ležela napul česká vesnice Marjatín.

Osadníci pocházející z moravských vesnic Průšánky a Moravská Ves koupili v letech 1872-1875 panský dvůr od šlechtice Marjana.

Prvními přistěhovalci do Marjatína byla rodina Zálešáková, Zvědělíkova a Maděričova. Bydleli na panském dvoře, než si postavili vlastní domky. Památkou na tento dvůr byla studna, která se zachovala až do našeho odjezdu zpět do Čech. Říkalo se jí „Panská studna“.

Na panském dvoře si postavila domek rodina Zálešákova.

Stařeček Zálešák měl tři syny - Antonína, Josefa, Jana a tři dcery. Jedna z nich, Kateřina, už byla velká slečna a vrátila se zpět na Moravu do Prušánek. Poté se provdala do Moravské Nové vsi za sedláka Sečkáře. Pravděpodobně na Moravě zanechala svou lásku, proto ten návrat. Všichni tři Zálešákovy synové se oženili v Rusku a za manželky si vzali Češky. Každý syn dostal 20 desatin, na kterých začali zdárně hospodařit. Antonín Zálešák byl zdatný, vysoký hospodář, který v letech hospodářského vzestupu objednával z Čech od různých firem pěkné mlátičky, které usnadňovaly práci. Dosud se zde mlátilo cepy. Antonín v roce 1922 odjel na sedm let za svou sestrou na Moravu. Zde dostal československé občanství. Vrátil se až v roce 1929. Při vzpomínkách na Moravu plakával. Byl velmi nábožensky založený, Josef Zálešák ke svým 20 desatinám vyženil dalších 40 desatin. Ovšem toto velké hospodářství nebylo rentabilní. Pozemky byly rozmístěny daleko od sebe a bylo nesnadné je obdělávat. Proto část ploch propachtoval. Josef Zálešák otevřel v Marjatině hospodu „U Šenkýřů“, kde kromě čepování piva pořádal zábavy. Naši předkové zde hrávali taroky (karty). Josef jezdil do Kyjeva prodávat máslo a zpět přivážel různé zboží pro hospodyně. Nejmladším byl Jan Zálešák. Z odjezdu do Ruska si téměř nic nepamatuje - byly mu jen tři roky. Snad jen to, jak mu uvázali šátek. Byl také dobrým hospodářem. Zúčastnil se rusko-japonské války v roce 1905 (21.2.-10.3.) Dvakrát se oženil, a v roce 1947 se vrátil zpět do Československa. Všichni Zálešákoví chlapi měli velkou zálibu v pití.

Jako opilí v objetí chodili po Marjatiněm blátě a zpívali „Zálešáci, to jsou chlapi!“. Rádi popíjeli víno a vodku, tak jako na Moravě.

Zvědělík měl rovněž tři syny-Josefa, Karla, Františka (Francka) a jednu dceru Toničku. Stařeček Zvědělík měl pěkně hospodářství a zálibu v koních. Syn Josef byl kaprálem u dragounů, kde sloužil 4-5 let. Po návratu se oženil, dobře hospodařil a měl pět dětí. První žena mu zemřela. Jako druhou ženu si vzal Ukrajinku, jejíž služku. Jmenovala se Hapka. Druhý syn Karel byl slepý na jedno oko a měl spoustu jizev od neštovic. Také se oženil a měl dvě dcery, Josefu a Mařenu. František byl vojákem u pěšího pluku v m. Homelu. Po vojné se oženil s Marií Renešovou z Mežilisky a měli spolu syna Stanislava. (Pokračování příště)

Až když se jim rozvážou jazyky ...

O letošních žních a skoro rybolovu jsem poznal, jak mnoho našich potomků kolem sebe chodí, jednáji spolu a vůbec neví, že jsou alespoň částečně z jednoho pytle. U nás je dobrým zvykem, když končíme sekání, ale i při sekání, aby se lidé dobře najedli a zahnali žízeň. Samozřejmě, že je výběr, aby každý zahnal žízeň dle libosti. Snažíme se to dodržovat dle ruského rčení: „slovjanskoje gosteprijomstvo“, které se mi velice líbí. Právě při takových příležitostech se nejvíce naši potomci seznamují. Potvrzení toho, že kolem sebe chodí a neznají se, mi připravil syn Váša. Pozval na rybník dobrého známého, který měl chuť ulovit si kapra. Na otázku, kdo to je, mi řekl, že nějaký Rost'a Horský. Ale odkud pochází, to nevěděl. Dle jména Rost'a jsem si řekl, že asi bude mít kořeny na Volyni. Příjmení Horský mě vrátilo do roku 1945. Tehdy jsem poznal jednoho

mladého vojáka Svobodovy armády, který se tak jmenoval. Byl jsem velice zvědavý na setkání. Dopadlo to nad očekávání. Mladý voják Horský byl otcem mladého Rosti. Měl z toho velkou radost, když jsem mu vyprávěl o jeho otci, jak k nám chodil o nedělích do hospody v Krásném Dvoře. V té době bylo velice málo kuřiva. On tehdy nějakou cestou dostal z domova tabák - domovinu. Samozřejmě, že dle dobrého zvyku dával zakouřit. Hned přitom upozorňoval, že je „krepkej“, že to asi bude „basarabskej“. Skutečně silný byl. Kuřáci při každém šluknutí jen škytali, ale chutnalo jim to. Kouřila i paní hostinská, mimochodem Němka, která zachránila polského vězně z transportu smrti. Tu náš hrdina od Dukly oslovoval této. Tak jak já jsem rozluštil, že to musí být někdo s volyňskými kořeny, tak dle rybníků odhadl mladý Horský, že by to mohli mít Volyňáci. Tak alespoň to řekl dceři, která u nás byla s rodinou na návštěvě až z Madagaskaru. Na závěr toho setkání chci ještě dodat, že pan Horský opravil dceři důležitou součástku k umělé líhni, kterou jim nikdo nemohl opravit.

Letos jsme neprovedli výlov jako jindy ve spolupráci se St. rybářstvím, ale hezky po sousedsku sami. Pozvali jsme na to naše dobré přátele a ti velice ochotně přišli. Šlo nám to velice hezky, i když počasí nám zrovna moc nepřálo. Při takovém podzimmním rybolovu, kdy počasí je velice sychravé a přezene se i přehánka, je velice dobré mít po ruce něco pro zahřátí. Syn Václav pozval jako vždy dobrého přítele s polní kuchyní. Ten připravil správný guláš a jeho vlastní výroby výborné klobásy. Pochopitelně, že k tomu vařil grog půl na půl a také pivo bylo k dispozici.

Dobrym sousedským zvykem je, že kdo přijde na výlov, nikdy nepřijde s prázdnou. Tentokrát i my jsme měli dobrou višňovici, „vyhnanou“ (vypálenou) ve známé a proslulé palírně krajana Fencky v Deštnici. Chutnala výborně a ještě když se k ní přikousla „tradičně naložená okurka“, jazyky se začaly rozvazovat. Rybáři najednou objevili, že zrovna takové okurky mívala babička. Na dotaz odkud byla bylo více odpovědi. Ta jedna byla ze Sofievky, druhá z Volkova, jiná z Kupičova a Českých Novin. Jedna byla dokonce od Žitomíru. Nežůstal pozadu, který má manželku s kupičovskými kořeny, dceru Kafkovic. To je zvlášť potěšující pro nás-Kytlovky. Přátelství mezi našimi rodinami trvá od roku 1870 neustále. Je to již několik generací. Kafkovic Václav a Pepik jsou s našimi syny jedna ruka.

Když naši letos uklízeli kombajn ke Kafkům do dvora, nevěděli, že je tam zabijačka. Jak byli překvapeni, když z domu vyšla manželka toho, který se tak hlásil, že má manželku také Volyňáčku. Ta jim kráčela v ústretu s talířem teplého ovaru a její bratr s lahví a větším kalíškem. Což o nějakém skutečném přátelství svědčí.

Abych se vrátil k rybolovu. Jelikož ryby jako bílý Amur a Tolstolobik nevydrží tolik co kapr, vše se muselo rozvézt dobrým známým. To bylo něco pro naši Kateřinku. Ona velice ráda jezdí a vyřizuje potřebné. Syn Vašek dělal hlavního dirigenta, Jára mu pomáhal. Ten ale hlavně pobízel a hostil. To má po mamince a dědečkovi Kytlovic. Náherný pohled byl na tu mládež kolem patnácti. Ti to brali velice vážně, aby splatili dluh za ulovené ryby v létě a také jako zálohu na příští rok. Samozřejmě, že se některý nejen z těch menších trochu vykoupal. To ale k tomu patří. Mládež hned plánovala, jak budou lovit s dvěma lodičkami. Již se dohadovali, kdo popluje na tom malém sovětském vojenském pontonku. Ten nám přivezl dobrý kamarád z Polska a koupil ho v Bělorusku. Plánovali nejen mladí, ale i dospělí. Rozhodně

se zde musí uspořádat rybářská soutěž s patřičnou parádou.

Dle toho přísloví, že je dobré v nejlepším přestat, skončil i výlov. Nikomu se nic zlého nepříhodovalo. Je možné, že sem tam některý měl trochu těžší nohy, třeba mu to i trochu uklouzlo a mohl si i trochu splést směr. To vše ale patří k takovému sousedskému setkání na rybníce. Naplánovalo se toho mnoho a tak jen dej, Pane Bože, za rok alespoň tak!

Václav Kytl

DOPISY ...

Tento dopis nám předal pan Václav Vostřez, (z Aintree Court Hamilton, Ontario, Canada L8K-4R9) a protože pojednává o životě lidí, jejichž předkové se narodili na Volyni, (konkrétně matka autorky dopisu), myslíme si, že by vás, milí čtenáři, mohl zajímat.

Vánoce 2004

Milí příbuzní a přátelé

V minulých letech obvykle začínal můj vánoční dopis sdělením, že ačkoliv byl začátek prosince, ještě zde nepadal sníh. Stejná situace je i letos a přiznám se, že mě to nijak nemrzí. Venku je teplota nad bodem mrazu a jen několik dní začalo s ranním přimrazkem.

Každý z nás se těší z poměrně dobrého zdraví. Jen můj nevlastní otec Wince Vostřez obvykle mívá v zimním období potíže s plícemi. Bude to asi následek jeho pětaticetiletého zaměstnání ve vagonce, v blízkosti mnoha svářeců kovů. S mojí matkou k nám každý rok přijíždějí autem na oslavu svátku sv. Václava a otcových narozenin (26. 9.) Má matka se nadále pečlivě stará o domácnost, ale už snižuje produkci zeleniny na zahradě. Letos měli na třech stromech velkou úrodu švestek, o kterou se podělili s veveřkami.

Synovci v Mexiku pokračují při zaměstnání v cestování. Charlie jezdí pro lékárnickou firmu hlavně po Mexiku, ale i v Latinské Americe. Alex navštěvuje muzea i za mořem. V Mexiku samém řídí modernizaci několika místních muzeí. Oba synovci budou mít 40 roků, ale dosud nemají potomky. Kamila se těší, že už brzo půjde do výslužby. Společně s manželem navštívili San Francisco v USA, kde oslavili jeho narozeniny.

Ku konci března 2004 jsme měli konvenci ve Victorii, hlavním městě provincie Britská Columbia. Ubytování bylo v Empress hotelu, známém pořadáním odpoledních čajů, dle anglického rituálu. Celé město Victoria si zakládá na stylu „very English“ a pyšní se světoznámými zahradami Butchart Gardens. Letos oslavují stoleté trvání těchto zahrad a plno květů tam již v březnu dávalo tušit nádhernou pozdějšího jara a léta.

Velmi zajímavý byl následující přívoz přes vodu do Vancouveru. Tam jsme nasedli na letadlo k odletu zpět do Ottawy.

V červnu jsme podnikli největší výpravu roku 2004 na safari v Camerounu v Africe. Byli s námi tři zákazníci-lovcí a též vycpavač zvířat jako pozorovatel. Usadili nás do dvou táborů od sebe dosti vzdálených. Letošní safari bylo velmi náročné, s nutností vytrvalé chůze po dobu 6 až 8 hodin denně.

Po 15 dnech jsme opustili Cameroon ve výborné tělesné kondici. Škoda, že ta štíhlost dlouho nesetřvala po našem návratu do Kanady, když musíme sedět za stolem v kanceláři 5 až 7 hodin denně.

Obávali jsme se velkého horka, ale v deštivé sezóně bylo počasí snesitelné a jinak nás od úpalu chránilo husté stromové. Tam však v podrostu hrozilo nebezpečí od jedovatých hadů, jako jsou Gabon zmije a černá Mamba. Těšila jsem se,

že uvidím gorily v přírodě. Nesplnilo se to přání. Jen jsem je zaslechl z povzdálí, ale hustý podrost vegetace zabránil bližšímu pozorování. Střetli jsme několik lesních slonů, některých až nebezpečně blízko.

Jerome měl úspěšný lov. Zastřelil krásnou velkou antilopu Bongo, zbarvenou oranžově-červenými pruhy. Dále pak ulovil lesního slona, který je mnohem menší, než jaké obvykle známe. Také ulovil dvě antilopy Duky, které jsou malé vzrůstem, ale dokáží se dobře ukrývat. Na filmu jsem zachytila jednu, jak rychle uniká porostem vegetace a jinou zase v klidu, jen po několika vteřinách. Z výpravy jsem pořídila videozáběry v délce 2 a půl hodiny. Bude žádoucí je redakčně sestříhat asi na hodinový program.

Plánujeme se vrátit do Camerounu do severovýchodní oblasti stepní někdy v roce 2007.

Koncem září jsme přiletěli do Irsku a autem asi tři dny jsme si prohlíželi krajinu. Pak za námi přibýly z Kanady dva manželské páry, naši zákazníci. Muži měli úspěšný lov na jeleny, stejného druhu, jaké se vyskytují ve východní Evropě. Ženy pak dalším autem navštívily venkov i města pro nákup. Myslím si, že zvláště originální byly rituály odpoledních čajů, doplněné zákusky s jahodovou marmeládou a pravou šlehačkou.

Irsko je skutečně krásná zelená země, tak jak ji ukazují v brožurách pro turisty. Nyní tam rychle stoupá životní úroveň. Mnohé americké společnosti vybudovaly v Irsku hospodářské základny pro pronikání na evropské kruhy. Již několik let tam mají daňové úlevy pro společnosti i nové emigranty a dobré výsledky to ukazují. V Dublinu je stejná dražota jako v jiných hlavních městech států. Na venkově však jsou mírnější ceny.

Prostory naší místnosti pro trofeje jsou už téměř zaplněny a nyní ještě obdržíme vypaňného polárního medvěda v plné velikosti, kterého Jerome ulovil v dubnu 2003.

Koncem listopadu byl Jerome v Albertě a ulovil tam jelena „Mull deer“.

Letos nedávno pokračovaly každoroční lovy na jeleny v okolí Almontu, včetně naší farmy. Hostem v našem domě byl přítel a zákazník Roland Zeitler z Německa. Známe se téměř 20 let. On jeho manželka i dcera nás v minulosti navštívili v Kanadě. My jsme zase byli jejich hosty v Bavorsku. Bydlí nedaleko České republiky a tam jsme společně zajeli na lov zvěře.

V naší lednici máme též větší zásobu ulovených ptáků. 13 let stará fena Živa ještě dokáže vypatřit i doněš úlovek i přes bolesti v koubecích. Druhý náš lovecký pes Granger je starý 17 měsíců a už správně reaguje při lovu na bažanty, kachny a tetřivky. Jeho výcvik věnujeme zvláštní péči.

Během roku jsme navštívili několik starých známých v domovech a chatách a oni zase přijeli k nám. V září jsme v našem domě hostili 5 manželských párů, členů Glenora klubu. Pro slavnostní sobotní oběd jsem zajednala profesionálního kuchaře. V pátek a v neděli jsem byla já sama šéfovou v naší nově zvelebené kuchyni. „Chlapci“ založili Glenora klub ve stáří kolem dvaceti let a udrželi přátelství po dalších 35 letech. Je snadné vypočítat stáří „chlapců“ té skupiny.

Málem bych opomněla uvést těžkosti s rozbouranou kuchyní po 7 týdnu v únoru a březnu. Stěny dvou pokojů byly odstraněny ve prospěch nové, prostorné kuchyně. Po ukončení lovecké sezóny pak stavitel zahájil opravy starého domu na naší 200akrové farmě. Nebyl opravován posledních 50 let. Vnější vzhled bude vypadat moderněji, ale uvnitř zůstane starobylý styl. Naši zákazníci lovci jelenů tam budou nocovat. Vstávají už ve 4.30 ráno.

Později miníme dům pronajmát zájemcům o tichý život na venkově, na týden či na dva.

Příští rok v květnu a červnu společně s rodiči miníme navštívit Českou republiku, Polsko i západní Ukrajinu. Moje matka se narodila na Volyni před druhou světovou válkou, když ještě byla součástí Polska. (V Pomorzanka u Torzyna).

V roce 2005 plánujeme další výpravy. Budou do obtížných a vzdálených oblastí, pokud nám ještě slouží dobré zdraví. Později to může být pobyt v hotelech na teplém pobřeží, někde v Caribe.

Letošní Vánoce budeme opět u rodičů v Hamiltanu a přes období Nového roku zůstaneme doma v Almonte.

Ze srdce Vám přeje šťastné Vánoce a Nový rok 2005
Vaši Halina a Jaroslav Knapovi

Matka paní Haliny je Czesława Vostřezová, Polka, nar. roku 1930 na Volyni.
Nynější adresa je: 18 Aintree Court Hamilton, Ont. L8K 4R9, Canada

Předsedovi SČVP prof. Dufkovi přišel z Českého Těšína také zajímavý dopis, který má hlubší náplň - hledání osob, jejichž stopa zmizela. Zaslouží si Vaši pozornost:

Vážený pane profesore,

v návaznosti na náš telefonický hovor ze dne 17. listopadu 2004, ve kterém jsem se stručně dotkla záležitosti osudu člověka, souvisejícího s osudy volyňských Čechů, se pokusím tímto způsobem předat Vám více informací.

Jedná se o dvě kauzy:

Hledání ženy, která ukrývala člověka

Hledání ženy (sestry níže jmenované)

Pan Josef Wilder, nar. 1925 bydlí t. č. se svou ženou Rose v Baltimore (USA) - (původní její příjmení Leimsider, cukrář Leimsider byl její otec). J. Wilder pochází z Volyně z městečka Sokal (dnešní území Ukrajiny). Wilderovi bydleli údajně v Sokalu do června 1942 (bylo jich 12 sourozenců), potom byli umístěni v gettu do 1943-1944, avšak stopa po všech zmizela (byli vyvražděni nebo vyvezeni). Pan Wilder z getta utekl a schovával se ve vesnici Dolinka u Porycka (též možná dnešní Pavlivka u Vladimira), kde bydlela celá česká kolonie. Dívka, která ho ukrývala, se jmenovala Věra.

Žena pana Wildera měla sestru Barbaru (Basia Leimsider), která byla v té době zamilovaná do p. Wideničuka, učitele ze Sokala. Rovněž po těchto lidech stopa zmizela. Tato informace může sloužit zároveň jako určitý orientační bod při řešení první záležitosti.

P. S.: O všech těchto údajích mě informovala prostřednictvím svého manžela moje přítelkyně z Polska, která t. č. setrvává v Baltimore. Pan Wilder vyjadřuje neobvyklou touhu dopátrat se nějaké stopy po lidech, o nichž shora píše.

Předem děkuji za Vaši vstřícnost.

PhDr. Jadwiga Balandová, Studentská 6, 737 01 Český Těšín

Další dopis jsme do redakce dostali od p. Jaroslava Mece. Píše se v něm doslova:

Od pí Ant. Kramné, matrikářky Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel jsem obdržel přání z Polska se žádostí o překlad a zaslání na Vaši adresu ke zveřejnění ve „Zpravodaji“, což tímto činím:

Pan Feliks Budzisz, Gdansk, ul. Gospody 9 A/24, historik a publicista, rodák z Radowicz u Kupičova na Volyni píše:

Velice vážená redakce Zpravodaje, prosím, abyste přijali nejsrdečnější přání zdravých, klidných, milých svátků vánočních a úspěšného nového roku 2005.

Zasílám rovněž srdečné poděkování za krásný Zpravodaj, který čtu s velikým zájmem. Jako Volyňák si vážím bratru Čechů z Volyně, k nimž mám velkou úctu a sympatie a vděčnost za prokázanou pomoc a za jejich dobré srdce v době pro nás nejtěžší
Feliks Budzisz

Redakce Zpravodaje děkuje za přání a ráda ho opětuje. Autor dopisu dostává pravidelně náš Zpravodaj a nás těší, že mu čtení našeho časopisu dělá radost.

Okénko do života českých menšin ve světě Výuka češtiny v Čechohradu

Čechohrad, dnes Novhorodkivka, je vesnice v Záporožské oblasti na Ukrajině (severně od poloostrova Krym), založená roku 1869 českými emigranty. I přes mnohé útrapy a pronásledování obyvatel si vesnice zachovala převážně český charakter. „Českost“ se projevuje jak v kulinářství a zvycích, tak v kulturním životě místních. A ten je v Čechohradu opravdu pestrý. Obdivuhodné je, že se v místní kultuře realizují všechny věkové kategorie - nalezneme tu zpěváky, hudebníky, tanečníky či herce z řad nejmladších i nejstarších. Ať už je to folklorní soubor Čechohradská hudba, místní vynikající mládežnická dechovka, ženský pěvecký sbor či žáci místní školy.

Ve vesnici aktivně funguje České kulturní centrum, které sídlí v nejstarší zdejší budově (bývalé škole). Budova byla zrekonstruována a vybavena za pomoci České republiky do podoby, která dnes budí u mnohých obdiv. Hosté si zde mohou prohlédnout muzeum s předměty vztahujícími se k bohaté historii obce, jako jsou dokonalé fotografie, hudební nástroje nebo rukopisné zpěvníky. V Centru je také zkušebna místního folklorního souboru Čechohradská hudba.

Důležitou součástí Centra je moderně zařízená třída pro výuku českého jazyka pro šestnáct žáků. Češtinu zde učí učitelka z ČR od září do července. Výuka češtiny zde probíhá jako nepovinný předmět, přesto z 209 žáků místní jedenáctileté školy dochází na český jazyk něco přes 140 (druhá až jedenáctá třída). V pracovních dnech je tedy třída až do večera téměř plná. Každá třída prvního stupně (navíc pátý a šestý ročník) se dělí na dvě paralelní skupiny. Tak se učí nejednou maximálně deset dětí. Výuka každého ročníku se liší podle znalostí dětí. U nejmenších se začíná se čtením a psaním. Snažím se již od začátku propojovat čtené slovo s významem. Slouží mi k tomu kartičky s písmeny či slovy, kde je rovnou i obrázek. Vycházím ze slov, která se vyskytují jak v češtině, tak v ruštině. Stejně dobře lze při tomto propojování vycházet i z říkadél či písniček - písničku se děti snadno naučí poslechem, potom slova z písničky předvádíme a nakonec text písničky čteme.

O něco starší děti již češtinu obстоjně čtou i píšou. Je třeba rozšiřovat slovní zásobu. Osvědčily se hry „na předvádění“. Témata se týkají specifických oblastí - povolání, zvířata, části těla. Hra spočívá v tom, že nejdřív všichni vymyslejí názvy např. povolání - slova se píšou na tabuli v ruštině a hned také v češtině. Potom si někdo vybere libovolné povolání ze seznamu, předvádí ho a ostatní hádají. Názvy říkají už v češtině. V druhé fázi hry už se píšou na tabuli názvy rovnou v češtině a hra pokračuje stejně.

Nejstarší děti, tj. mládež, se již hodně zajímají o Českou republiku, její zeměpisné uspořádání a život v ní. Hrajeme nejruznější hry na vyhledávání v mapě, o jednotlivých místech v ČR se pak žáci dovídají prací s naučnou literaturou. Velmi si také oblíbili tematicky zaměřené osmíměrky, z nichž vypisují slovíčka a rozšiřují si tak dále slovní zásobu. S naučenými slovíčky se dále dají hrát nejruznější hry jako známá „šibnice“ či „slovní fotbal“.

Mohu s klidem říci, že díky tak vysoké aktivitě místních obyvatel v oblasti krajanství se o další zachování „českého živlu“ v Čechohradu příliš nebojím. Přesto je zde samozřejmě stále co nového vymýšlet a zdokonalovat.

Čechohradští si moc váží spolupráce, která byla navázána s Českou republikou a která je dnes na velmi dobré úrovni. Jsou si vědomi, že bez její pomoci by se pravděpodobně

